

Mälardalens högskola
Rektor
Box 883
721 23 VÄSTERÅS

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Caroline Cruz
Juridiska avdelningen
caroline.cruz@hsv.se
BESLUT

2009-02-18
Reg.nr 31-2713-08

Examinationsformerna vid arbetsplatsförlagda studier

Högskoleverket anser att det ligger i sakens natur att en student förutses närvara på sin praktikplats. Högskoleverket konstaterar att samtliga examinationsformer och all kurslitteratur ska anges i kursplanerna.

Anmälan

NN har vänt sig till Högskoleverket och önskar att verket ska granska bl.a. om lärarna vid missbrukarvårdsprogrammet vid Mälardalens högskola har följt bestämmelserna i kursplanerna. Han har i huvudsak anfört följande. Under en praktikkurs hade han p.g.a. sjukdom en del frånvaro och blev därför underkänd på kursen. Varken i kursplanen eller i studiehandledningen står det något om att det krävs en viss närvaro för att bli godkänd. Han hade dessutom genomfört alla inlämningsuppgifter. Praktikkursens innehåll motsvarade inte heller det som kursplanen föreskrev. Kursen sociologiskt perspektiv på missbruk skulle enligt utbildningsbeskrivningen omfatta tre delar. Läraren valde dock att enbart behandla avvikande begreppet och examinationen behandlade också bara denna del. På en av kurserna använde läraren fel litteratur och scheman delades ut sent.

Han anser att högskolan inte gett utbildningen det innehåll som den utlovat och han undrar om det är möjligt att få ersättning motsvarande det studielån som han tagit för att genomföra en kurs som inte innehöll det som avtalats i kursplanen.

Högskolans yttrande

På Högskoleverkets uppmaning har Mälardalens högskola yttrat sig över uppgifterna i NN:s anmälan.

Av yttrandet framgår i huvudsak följande. Högskolan har till stora delar en annan bild än NN av vad som inträffat. Han antogs höstterminen 2006 till missbrukarvårdsprogrammet om 180 högskolepoäng och högskolan anser att den har vidtagit omfattande åtgärder för att NN ska kunna genomföra studierna med gott resultat.

Frånvaro från praktikplatsen

Den kurs som avses är arbetsplatsförlagda studier (APS) om 22,5 högskolepoäng. Kursen ingår i programmets fjärde termin. APS-perioden omfattar totalt 15 veckor. Av kursplanen och studiehandledningen framgår att kursen examineras genom tre moment. NN har blivit underkänd på två moment p.g.a. att han har haft hög frånvaro på praktikplatsen. Han inledde sin APS på en arbetsplats som han själv ordnat. Ganska snart uppstod dock problem och han avbröt sin praktik. Högskolan ordnade då en ny praktikplats. NN hade hög frånvaro och han informerades om att han inte kunde bli godkänd på resterande examinationsuppgifter om den höga frånvaron fortsatte. Frånvaron fortsatte dock och under de tre sista veckorna var han inte på sin praktikplats. På grund av hans höga frånvaro har handledaren inte kunnat ge honom något omdöme på praktiken. Enligt NN beror hans frånvaro på en allvarlig sjukdom. Han har hänvisat till en medicinsk utredning, men har inte kunnat uppvisa något läkarintyg och inte heller begärt någon anpassad studiegång.

Högskolan medger att det finns en brist i kursplanen eftersom den saknar kravet på obligatorisk närvaro beträffande examinationen av de arbetsplatsförlagda studierna. Detta är en brist som håller på att åtgärdas. Högskolans krav på fullständig närvaro har dock kommunicerats till studenterna såväl skriftligt som muntligt. NN har således haft faktisk vetskap om att det för ett godkänt betyg krävs närvaro vid praktikplatsen. Han har även fått möjligheter att kompensera tidigare bristande närvaro för att i slutändan kunna få godkänt betyg. Han har underrättats om möjligheten att göra APS:n under hösten 2008, men han har tackat nej.

Praktikkursen motsvarade kursplanens krav

Högskolan bedömer att verksamheten på praktikplatsen är relevant för missbrukarvårdsprogrammet och motsvarar kursplanens krav.

Samtliga delar behandlades på delkursen

Den kurs som avses är en delkurs om 5 poäng inom kursen sociologi – inriktning mot missbruk om 20 poäng, som ges under programmets andra termin. Av studenternas kursvärdering av hela 20-poängskursen framkommer att kursen i sin helhet får ett klart godkänt betyg av studenterna. Några kritiska kommentarer framförs bl.a. mot delkursen och lärarens undervisning. Den kursansvariga läraren uppger att han i sina föreläsningar behandlat kursens samtliga teman genom att väva in flera teman i varandra på ett integrerat sätt. Läraren har uppgett att NN inte deltog på kursens samtliga föreläsningar, vilket kan vara förklaringen till att han har en ofullständig bild av kursen.

Litteraturlistan

NN har skrivit om oklarheter kring litteraturlistan i kursplanen för kursen socialt arbete och juridik om 7,5 högskolepoäng. Högskolan beklagar om det är så att han vänt sig till institutionen flera gånger utan att få svar på frågan om kurslitteraturen. I samband med kursintroduktionen presenterades den kurslitteratur som angivits i kursplanen. När kursen startade framgick entydigt vilken litteratur som gällde. Det har dock funnits en diskussion, som studenterna tagit del av, om alternativ till en av kursböckerna. Lärare har omnämnt andra titlar som tänkbara. Studenternas utvärdering av kursen visar att den får ett godkänt betyg. Kurslitteraturen får både ris och ros, så någon entydig slutsats går inte att dra. Föreläsningarna och de olika kursmomenten har täckt kurslitteraturen. NN har varit frånvarande på många föreläsningar och därmed har han missat mycket information.

Scheman

NN har framfört en allmänt riktad kritik mot att kursscheman delas ut väldigt sent. Enligt högskolans rutiner ska man i god tid före kursstart lämna in underlag för schemaläggning. Höstterminen 2008 innebar det att höstens kursscheman offentliggjordes den 19 juni 2008, dvs. drygt två månader före kursstart.

Högskolan har till sitt yttrande fogat bl.a. kursplanen för kursen arbetsplatsförlagda studier, studiehandledningen och ett handledarintyg. Högskoleverket har även via högskolans webbplats inhämtat dokumentet *Regler och anvisningar för examination på grundnivå och avancerad nivå vid Mälardalens högskola*. Dokumentet beslutades av rektorn i december 2006.

Övrig utredning

Anmälares svar

NN har lämnat synpunkter på högskolans yttrande och i huvudsak anfört att det innehåller många felaktigheter och kränkande påståenden. Beträffande sin frånvaro på kursen uppger han att den inte har varit så hög som högskolan angett.

Kursplanen för praktikkursen och andra dokument

Av den kursplan för kursen arbetsplatsförlagda studier som var aktuell när NN studerade framgår under rubriken *Examination* att examinationen sker genom arbetsplatsförlagda studier. Dessutom hänvisas till dokumentet *Regler och anvisningar för examination i grundutbildning vid Mälardalens högskola*. Detta dokument hänvisar i sin tur till studiehandledningen för kursen.

I studiehandledningen under rubriken *Examination* anges: ”Examinationen (22,5 credits) är individuell och fördelad i tre examinationstillfällen (seminarier) samt en inlämning av en skriftlig rapport (PM) som behandlar studentens vistelse på praktiken, koppling mellan teori och praktik, egna reflektioner över sin personliga inläring och utveckling för sin framtida yrkesroll.”. Under rubriken

Examinationsuppgift står att de arbetsförlagda studierna genomförs under 15 veckor och är uppdelade i tre olika examinationsmoment med sina respektive examinationsuppgifter. I dokumentet anges också att för att bli godkänd på respektive delar av kursen krävs att studenten har lämnat in alla sina studieuppgifter.

Reviderad kursplan

Högskolan har kommit in med en reviderad kursplan för kursen arbetsplatsförlagda studier fastställd den 20 november 2008.

I den reviderade kursplanen anges under rubriken *Examination* bl.a. att de arbetsplatsförlagda studierna examineras genom fullgjorda arbetsplatsförlagda studier och ett aktivt deltagande vid seminarium med redovisning av studieuppgifter. Vidare anges att en slutrapport över de arbetsplatsförlagda studierna också ska göras. Dessutom hänvisar kursplanen till studiehandledningen för närmare anvisningar om de arbetsplatsförlagda studierna.

Högskoleverkets bedömning

Högskoleverket kan konstatera att det är ostridigt att NN har varit frånvarande under så stor del av sin praktikperiod att handledaren inte har ansett sig kunna bedöma hans prestationer. Ansvarig examinator har sedan underkänt NN på aktuella delmoment. Högskoleverket kan inte överpröva denna bedömning. Av handlingarna i ärendet framgår dock att NN har fått möjlighet att kompensera bristande närvaro och även erbjudits en ny praktikplats.

Enligt 6 kap. 15 § högskoleförordningen (1993:100) ska det i kursplanen anges bl.a. den kurslitteratur som ska användas, formerna för att bedöma studenternas prestationer och de övriga föreskrifter som behövs.

Den kursplan som var aktuell när NN studerade anger att examinationen sker genom arbetsplatsförlagda studier. Högskolan har således i kursplanen angett kursens huvudsakliga examinationsform.

Beträffande frågan om närvaro på kursen vill Högskoleverket framhålla att det ligger i sakens natur att en student förutsetts närvara på sin praktikplats. Att således ange arbetsplatsförlagda studier som examensform innebär enligt verkets uppfattning att det ställs krav på att studenten ska närvara, dvs. att närvaron är obligatorisk.

Av studiehandledningen framgår att studenterna under praktiken har tre examinationsuppgifter och dessutom ska skriva en rapport om den arbetsplats där han eller hon genomfört sina studier. Högskoleverket anser att det är fråga om examinationsformer och att även dessa enligt bestämmelsen i högskoleförordningen ska anges i kursplanen. Mälardalens högskola har nu kompletterat kursplanen med att utöver ”fullgjorda” arbetsplatsförlagda studier

ange de övriga examinationsformerna. Högskoleverket finner därför inte anledning att vidta ytterligare åtgärder i denna fråga.

I kursplanen, i såväl den ursprungliga som den reviderade, anges att det tillkommer litteratur i samråd med kursledaren. Högskoleverket anser att detta inte står i överensstämmelse med bestämmelsen om att det i kursplanen ska anges den kurslitteratur som ska användas. Mälardalens högskola kan därför inte undgå kritik för att inte all litteratur framgår av kursplanen. Högskoleverket förutsätter att högskolan åtgärdar denna brist.

Det finns motstridiga uppgifter om utbildningens innehåll i förhållande till kursplanens föreskrifter, dvs. kvaliteten på utbildningen. Högskoleverket finner inte skäl att utreda frågan vidare bl.a. då högskolan uppgett att missbrukarvårdsprogrammet ska avvecklas och att antagning till programmet upphörde hösten 2007. Dessutom utvärderar verket normalt inte lokala utbildningar.

Med anledning av NN:s fråga om möjlighet att få ersättning för tagna studielån vill Högskoleverket avslutningsvis upplysa om att det inte är verket utan Justitiekanslern som inom ramen för statens s.k. frivilliga skadereglering kan besluta om skadestånd till en enskild.

Med dessa delvis kritiska uttalanden avslutas ärendet.

Detta beslut har fattats av chefsjuristen Eva Westberg i närvaro av verksjuristen Teresa Edelman. Föredragande har varit verksjuristen Caroline Cruz.

Eva Westberg

Caroline Cruz

Kopia för kännedom till NN